

Veldbiologische Werken

Ecologisch onderzoek en advies

rapport

Ecologisch onderzoek naar Vleermuizen planlocatie Esdoornlaan te Bosschenhoofd 2019/2020

d.d. 6 september 2020

Geachte,

Naar aanleiding van uw opdracht voor aanvullend onderzoek naar Vleermuizen op planlocatie omgeving Esdoornlaan te Bosschenhoofd geven wij u hierbij de bevindingen.

Uitgangspunt

Onderzoek naar Vleermuizen is noodzakelijk voor de planlocatie omdat in de Quickscan Wet natuurbescherming Roev-19-006, datum: 29 maart 2019 opgesteld door De Roever Omgevingsadvies de functionaliteit van het gebied met bomen voor Vleermuis niet kan worden uitgesloten. Dit betekent dat er meer onderzoek plaatsvindt naar de beschermde soort conform Kennisdocumenten van BIJ 12.

[CITAAT]

Conclusie vleermuizen: De te rooien bomen zijn mogelijk essentieel als vliegroute voor vleermuizen en een belangrijk foerageergebied voor vleermuizen. Nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen volgens het landelijke vleermuisprotocol (2017) is noodzakelijk om de functie van het plangebied in beeld te brengen. Vervolgens kunnen mitigerende maatregelen en een ontheffing in het kader van de Soortenbescherming noodzakelijk blijken.

In deze deelrapportage vindt u de resultaten van het onderzoek naar Vleermuizen op de planlocatie en de nabije omgeving.

Methode van onderzoek

De methode van onderzoek naar Vleermuizen wordt nauwkeuring omschreven in onder meer de volgende Kennisdocumenten van BIJ12:

- Gewone dwergvleermuis;
- Gewone grootoorvleermuis
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Watervleermuis

Deze documenten gelden als standaardwerk voor het uitvoeren van onderzoek naar Vleermuizen waarbij het Vleermuisprotocol 2017 opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en RVO.nl de leidraad vormt voor het inrichten van het onderzoek en wordt als zodanig door Veldbiologische Werken uitgevoerd.

Met de bevindingen van de reeds uitgevoerde Quickscan Wet natuurbescherming van De Roever Omgevingsadvies (aangevuld met informatie uit lokale bronnen) als leidraad. Aan de hand van de voorschriften van de Kennisdocumenten van BIJ 12 en het Vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureaus zijn de veldbezoeken ingepland.

Voor onderzoek naar Vleermuizen is specialistische apparatuur nodig, daarin is voorzien door gebruik te maken van de Petterson D240, de Batlogger C en de ultrasoon microfoon M500, eventuele determinaties zijn gecheckt met de Magenta 5.

De planlocatie is bezocht op 10 september 2019, 29 september 2019, 20 april 2020, 27 mei 2020 en 19 juni 2020.

Aanpak

Binnen de planlocatie zijn opgaande struiken en bomen gecontroleerd op holten, spleten, kieren en losse schors. Het plangebied is onderzocht op sporen van gebruik door vleermuizen, zoals faeces of 'huidvet', urinestrepen. Daarna is een inschatting gemaakt van de gebruiksfunctie van de planlocatie voor vleermuizen. Omgevingsonderzoek rondom de planlocatie brengt in kaart waar potentiële vleermuisverblijven aanwezig kunnen zijn.

De planlocatie is vijfmaal onderzocht op aanwezigheid van vleermuizen, met behulp van batloggers (Batlogger C en Anabat Swift) en twee medewerkers met Petterson D240 en Ultrasoon microfoon M500. De vijf bezoeken hebben plaatsgevonden bij voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden. Onderzoek heeft zich gericht op: vlieg- en foerageerroutes, aanwezigheid van kraamverblijf, zomerverblijf, balts- en paarverblijven.

Anabat Swift opgesteld in plangebied

Van deze bezoeken zijn track-routes opgenomen met een mobiele telefoon en opnames gemaakt van waarnemingen (wel en niet verwerkt in sonogrammen). De bevindingen zijn ingetekend op een kaart.

Resultaat

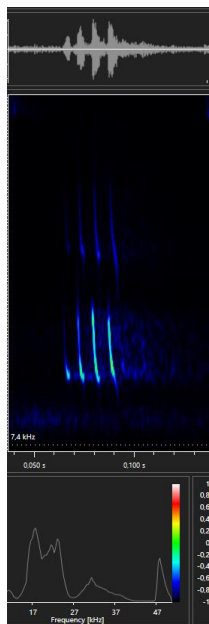
Volgens de Verspreidingsatlas kunnen de volgende soorten vleermuizen worden aangetroffen op / en rond deze planlocatie.

Laatvlieger
Meervleermuis
Watervleermuis
Baardvleermuis
Rosse vleermuis
Ruige dwergvleermuis
Gewone dwergvleermuis

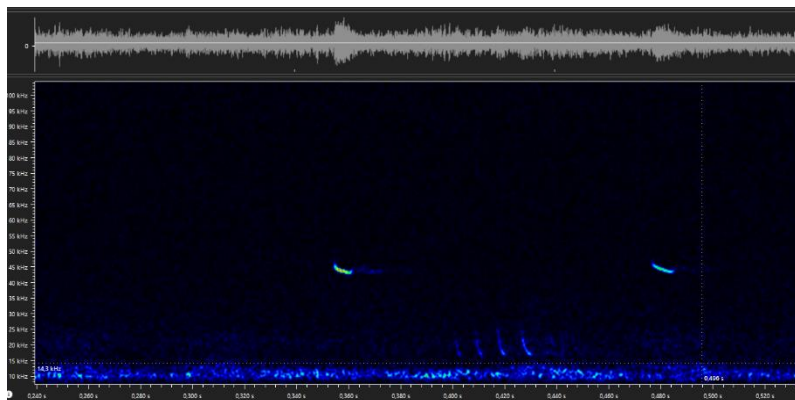
Waarnemingen

Waargenomen zijn in het najaar van 2019 de volgende soorten:

Laatvlieger (occasional)
Watervleermuis (incidenteel)
Ruige dwergvleermuis (incidenteel)
Gewone dwergvleermuis (frequent)
Gewone grootoorvleermuis (incidenteel)

Contact/baltsroep
Gewone
dwergvleermuis,
opname 10
september 2019

Baltsvlucht Gewone dwergvleermuis,
opname 10 september 2019

20190910_215418

Location: 6, Esdoornlaan, Bosschenhoofd, Halderberge, North Brat
Length: 3,82 s Rec quality: 90,4 % 10-9-2019
Calls: 11 $\varnothing$ Length: 10,0 ms, $\varnothing$ Distance: 410 ms, fm-d(6),fr 21:54:22
Peak Freq: 25,8 kHz
Species: **Eptesicus serotinus**
Suggest Species...

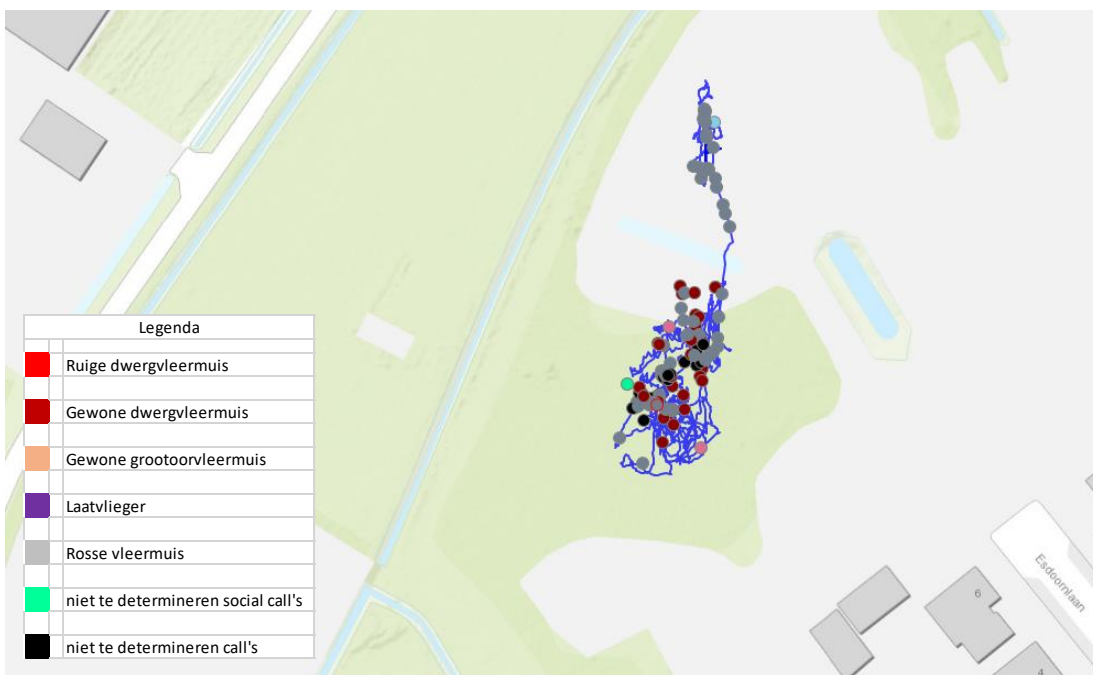
Laatvlieger

Onderstaande overzichtskaart toont de aanwezigheid van vleermuis in en rondom het plangebied in het najaar, waarbij aanwezigheid voornamelijk is gericht op het baltsen, paren, foerageren en doorvliegen. Ruige dwergvleermuis was zeer sporadisch aanwezig, deze aantallen duiden niet op een grote of bekende migratieroute. Dit in vergelijking met andere locaties waar migratieroutes van Ruige dwergvleermuis op hetzelfde tijdstip zijn onderzocht, weken de aantallen significant af.

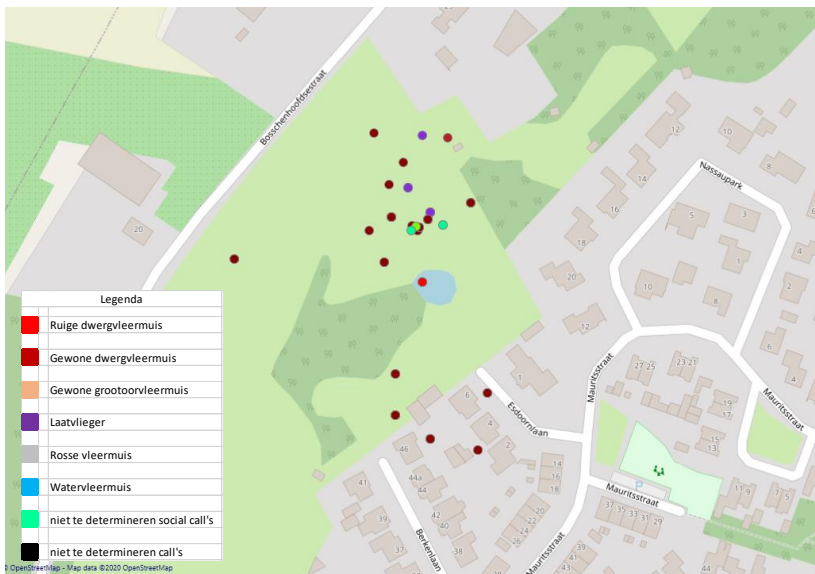

Figuur 1 Satellietbeeld van de huidige situatie. Het plangebied is rood omlijnd.

Bron: De Roever Omgevingsdienst

Plaatsing Batlogger C in najaar 2019

Resultaten batlogger C Voorjaar 2020

Onderzochte planlocatie: resultaat najaar

- Ruige dwergvleermuis (1 x tijdens nachtonderzoek)
- Foerageergebied Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger het gebied overvliegend en mogelijk verblijvend in woonwijk

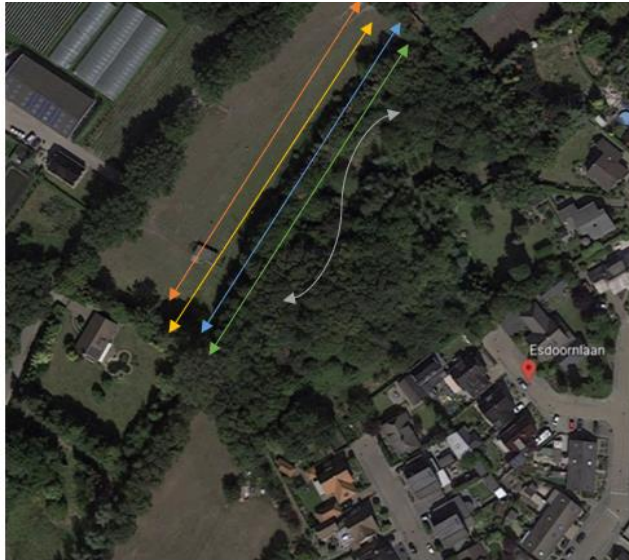
In het voorjaar van 2020 zijn de volgende soorten waargenomen:

Gewone dwergvleermuis (frequent)

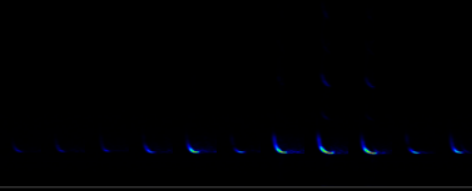

Laatvlieger (occasional)

Rosse vleermuis (incidenteel)

Watervleermuis (incidenteel/éénmalig)

- Watervleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis
- Gewone dwergvleermuis

Recording	Recorded	Calls / Spectrogram
<p>Project: Project 1 2020 Bosschenhoofd AnaB # Recordings: 97</p> <p>Created: 30-6-2020 14:14:05 # Calls: 757</p> <p>Path: F:\2020-06-19\Project 1 2020 Bosschenhoofd AnaB\Project 1 2020 Bosschenhoofd AnaB.bpr Tot. length: 459,3 s</p> <p>2020-06-19 22-11-51 </p> <p>Location: Bosschenhoofdsestraat, Bosschenhoofd, Halderberge, Nl</p> <p>Length: 6,11 s Rec quality: 99,0 %</p> <p>Calls: 11 $\varnothing$Length: 3,0 ms, $\varnothing$Distance: 90 ms, fm-l(8),fm-d</p> <p>Peak Freq: 45,3 kHz</p> <p>Species: Pipistrellus pipistrellus*</p> <p>Suggest Species...</p>	<p>19-6-2020 22:11:51</p> 	
<p>2020-06-19 22-11-59 </p> <p>Location: Bosschenhoofdsestraat, Bosschenhoofd, Halderberge, Nl</p> <p>Length: 5,87 s Rec quality: 99,0 %</p> <p>Calls: 15 $\varnothing$Length: 2,0 ms, $\varnothing$Distance: 85 ms, fm-l(9),fm-d</p> <p>Peak Freq: 45,6 kHz</p> <p>Species: Pipistrellus pipistrellus</p> <p>Suggest Species...</p>	<p>19-6-2020 22:11:59</p> 	

Passerende Gewone dwergvleermuizen juni 2020

Er zijn geen kraamverblijven binnen de planlocatie aangetroffen. Ook zijn er geen jongen op de sonogrammen zichtbaar aanwezig.

Vliegrouete onderzoek heeft uitgewezen dat alle straten met bebouwing, omliggende wegen begrenst met bomen worden gebruikt als vliegrouete. Met name de lijn ten zuidwesten van de planlocatie begrenst met paardenweide wordt gebruikt als lijnvormig element door een aantal grotere vleermuizen, nl.: Laatvlieger en Rosse vleermuis.

Conclusie

Het open gedeelte binnen de planlocatie wordt door vleermuizen gebruikt om te foerageren. Een enkele keer is bij deze open plek contactroep waargenomen van Gewone dwergvleermuis, maar kon niet herleidt worden tot kenmerkend en terugkerend baltsgedrag van deze soort. Foeragegedrag en paar-/baltsgedrag werd veeleer waargenomen in de woonwijk ten oosten van het plangebied. Voor vleermuissoorten uit de woonwijk, o.a. Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis is de planlocatie slechts een tussenstop net na het uitvliegen of voor het invliegen om nog even bij te eten, waarna wordt doorgevlogen naar achterliggende weiden.

De westzijde van het plangebied (bosrand) is in gebruik als lijnvormig element door o.a. Rosse vleermuis, Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en een enkel exemplaar van Watervleermuis. De west en noordzijde van de planlocatie kunnen een corridor vormen voor vleermuizen naar opgaande begroeiing (laanbeplanting, tuinen en bos) in de omgeving. De bomen binnen het plangebied hebben alle een geringe diameter (max. 20-25 cm.). Holtes, kieren en spleten die mogelijk duiden op verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten zijn in deze bomen niet aangetroffen.

De grote boom (Populier) ten zuidwesten van de planlocatie herbergt ook geen mogelijkheden voor verblijf boombewonende vleermuissoorten (holtes, kieren, spleten). Kort na uitvliegen is het aantal vleermuizen op deze planlocatie hoog. Geconstateerd werd dat vleermuizen (vnl. Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger) vanuit de woonwijk aan de oostzijde, het plangebied invliegen (open plek) om in het plangebied korte tijd te foerageren. Er is geen kraamindicerend gedrag of paar-/baltsgedrag waargenomen innen het plangebied. Ook zijn er geen jonge vleermuizen op de sonogrammen zichtbaar.

Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de geplande werkzaamheden (bouw woningen met behoud van delen bos) een negatief effect hebben op vleermuizen. Vastgesteld foerageergebied blijft met de geplande herinrichting behouden in de vorm van open bos en woningen met tuinen. Vliegrouetes blijven behouden in de vorm van te behouden boszomen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat in de boszomen geen openingen mogen ontstaan van meer dan 20 m.

Op basis van de verkregen inzichten van dit aanvullend vleermuisonderzoek is het redelijkerwijs niet aannemelijk dat vleermuizen verstoord worden, schade ondervinden of gedood worden door de geplande werkzaamheden. Gebruiksfuncties voor vleermuizen blijven behouden, Mogelijke overtreding Wet natuurbescherming is redelijkerwijs uit te sluiten.

Maatregelen

U dient wel Zorgplicht in acht te nemen voor alle aanwezige soorten.

- Lijnvormige elementen blijven behouden (geen openingen > 20 m.).
- De voorbereiding voor geplande werkzaamheden (kap van delen bos) dient plaats te vinden in de minst kwetsbare periode van vleermuizen (1/2 oktober t/m 1/2 maart).
- Werkzaamheden vinden plaats bij daglicht (voorkomen invloed bouwlicht, geluid en trillingen). Er wordt geen gebruik gemaakt van bouwverlichting.

Mocht u vragen hebben, neemt u dan gerust contact op met de heer Coen Knotters, 06-20431422.

Ik hoop dat deze informatie toereikend is voor uw doeleinden. Indien u nog vragen heeft verneem ik die graag.

Met vriendelijke groet,

Coen Knotters

Veldbiologische Werken
06 - 204 31 422